

Pokyny k vyhotovení sbírek přírodnin

A) sbírka listů dřevin

- termín odevzdání sbírky 10. 6. v I. ročníku
- počet položek (druhů) ve sbírce ...50 (z toho 35 povinných dle seznamu a 15 podle vlastního výběru)

Požadavky na vzhled sbírky:

- 1) na jeden list kladívkové čtvrtky formátu A4 umístíte minimálně dva listy patřící jednomu druhu dřeviny tak, aby byl viditelný rub i líc listu
 - 2) listy přichytíte výhradně průhlednou isolepou
 - 3) každý jednotlivý list ve sbírce bude označen jménem odevzdávajícího žáka
 - 4) listy budou umístěny v průhledných euroobalech do pořadače písemností
 - 5) na úvod sbírky bude umístěn seznam jednotlivých položek podle čísel listů (čtvrtek)
 - 6) pořadač bude jasně označen Sběrka listů dřevin + jméno a příjmení odevzdávajícího žáka
-

Doporučení:

- vyberte listy nepoškozené s typickými znaky druhu (pestře zbarvené podzimní listí = hodnocení nedostatečně)
 - listy je možno sbírat v závislosti na druhu dřeviny jak na podzim, tak v jarním termínu. Jarní listy jsou ovšem méně poškozené
 - lisované listy zatěžujte a pravidelně vyměňujte vrstvy papíru
 - kvalita Vaší práce na sbírce se projeví na vzhledu vylišovaných listů a vypovídá o snaze, kterou jste plnění úkolu věnovali
-

B) sbírka vzorků dřev našich hospodářských dřevin

- termín odevzdání 15. 5. v II. ročníku
- počet položek 14 (podle příloženého seznamu)

Požadavky na vzhled sbírky:

- 1) vzorky dřev budou ve formě hranolků s minimálními rozměry 10x8x2 cm, horní hranice vzhledem k hmotnosti a skladnosti sbírky
 - 2) přítomnost kůry a borky je nežádoucí
 - 3) každý vzorek opatřete v rohu štítkem se zkratkou druhu a jménem a příjmením odevzdávajícího, sbírka tedy nemusí být doplněna samostatným seznamem
 - 4) sbírka bude odevzdána v pevně uzavřené krabici, nadepsána Sběrka vzorků dřev + jméno a příjmení
-

Doporučení:

- pozor na vlhkost dřeva, tvar se vysycháním deformuje a vzorky mohou zplsnivět
 - doporučuji obrátit se s výrobou vzorků na truhláře apod.
-

C) sbírka letorostů dřevin v bezlistém (zimním) stavu

- termín odevzdání sbírky 15. 5. v I. ročníku
- počet položek (druhů) ve sbírce ...50 (z toho 35 povinných dle seznamu a 15 podle vlastního výběru)

Požadavky na vzhled sbírky:

- 1) nasbírané letorosty nechte při pokojové teplotě vysychat 3 týdny, aby se ustálily jejich rozměry
 - 2) letorosty upravte na jednotnou délku, minimálně však 15 cm, šikmým seříznutím koncové části
 - 3) letorosty připevněte na desky jednotného formátu (zvolte si vlastní rozměr) jemným drátkem, gumičkou, vlascem apod.
 - 4) materiál desky je rovněž věcí Vašeho výběru a možnosti
 - 5) upravené desky s čísly jednotlivých položek a jménem a příjmením žáka odevzdáte v uzavřené krabici
 - 6) krabici doplňte seznamem druhů, na víko uveďte sbírka letorostů dřevin + jméno a příjmení odevzdávajícího
-

Doporučení:

- sbírejte letorosty pokud možno s vrcholovými (tzv. terminálními) pupeny
 - nejvhodnější období sběru vyzrálých letorostů je listopad až únor
 - při sběru odeberte minimálně dva kusy od jednoho druhu, zejména pro případ odlomení vyschlých pupenů při úpravě do sbírky
-

D) sbírka semen a plodů dřevin

- termín odevzdání sbírky 10. 6. v I. ročníku
- počet položek ve sbírce...40 (z toho 30 povinných dle seznamu a 10 podle vlastního výběru)

Požadavky na vzhled sbírky:

- 1) zcela vysušená semena a plody upravte jedním ze 3 následujících způsobů:
 - a) jeden druh = 1 malý plastový sáček. Popište každý zalepený sáček a všechny vložte do uzavíratelné krabice. Krabici popište Sběrka semen a plodů dřevin + jméno a příjmení odevzdávajícího
 - b) semena a plody uložte do jednoho plata, které vytvoříte z dostatečně velkého plastového sáčku. Jednotlivé kapsy se vytvoří prošíáním sáčku na šicím stroji. Výhodou je, že uložená semena nemohou vypadnout. Každou jednotlivou kapsu je třeba označit druhem dřeviny. Plato vložte do krabice a označte
 - c) k úpravě sbírky lze využít plata na ukládání „ hokejových karet “. Okraje plat jsou perforovány pro možnost uložení do pořadače. Desky pořadače označte stejným způsobem jako krabici
 - 2) sbírka bude doplněna seznamem druhů
-

Doporučení:

- hlavním obdobím sběru jsou právě nadcházející podzimní měsíce. Výjimku tvoří VRBY, TOPOLY a JILMY, které zrají v průběhu května a června
 - ještě jednou zdůrazňuji nutnost řádného vysušení, zejména dužnatých plodů
 - pro sběr nejen semen a plodů jsou ideálním místem větší parky (městské nebo zámecké), hřbitovy a veřejně přístupná arboreta (sbírky dřevin). Návštěvou takových míst ušetříte spoustu času!
-

Seznam povinných druhů dřevin pro jednotlivé sbírky

Druh dřeviny	listy	semena / plody	letorosty	dřevo	zkratka
Bez hroznatý	ANO	ANO	ANO	NE	-
Bez černý	ANO	ANO	ANO	NE	-
Brusnice borůvka	ANO	ANO	NE	NE	-
Bříza bradavičnatá	ANO	ANO	ANO	ANO	BR
Buk lesní	ANO	ANO	ANO	ANO	BK
Dub letní	ANO	ANO	ANO	ANO	DB
Dub zimní	ANO	NE	ANO	NE	-
Dub červený	ANO	ANO	ANO	NE	-
Habr obecný	ANO	ANO	ANO	ANO	HB
Hloh obecný	ANO	ANO	ANO	NE	-
Jasan ztepilý	ANO	ANO	ANO	ANO	JS
Javor babyka	ANO	ANO	ANO	NE	-
Javor klen	ANO	ANO	ANO	ANO	JV
Javor mlč	ANO	ANO	ANO	NE	-
Lípa velkolistá	ANO	ANO	ANO	NE	-
Lípa srdčitá	ANO	ANO	ANO	ANO	LP
Líska obecná	ANO	ANO	ANO	NE	-
Jeřáb ptačí	ANO	ANO	ANO	NE	-
Jilm drsný	ANO	ANO	ANO	ANO	JM
Jírovec maďal	ANO	ANO	ANO	NE	-
Kalina obecná	ANO	NE	ANO	NE	-
Olše lepkavá	ANO	ANO	ANO	ANO	OL
Olše šedá	ANO	NE	ANO	NE	-
Ořešák královský	ANO	ANO	ANO	NE	-
Ostružiník křovitý	ANO	NE	NE	NE	-
Pámelník poříční	ANO	ANO	ANO	NE	-
Růže šípková	ANO	ANO	ANO	NE	-
Srstka angrešt	ANO	NE	ANO	NE	-
Svída krvavá	ANO	ANO	ANO	NE	-
Topol bílý	ANO	NE	ANO	NE	-
Topol černý	ANO	NE	ANO	NE	-
Topol osika	ANO	ANO	ANO	NE	-
Trnovník akát	ANO	ANO	ANO	ANO	AK
Třešeň ptačí	ANO	ANO	ANO	NE	-
Vrba jíva	ANO	ANO	ANO	ANO	VR
Vrba křehká	ANO	NE	ANO	NE	-
Vřes obecný	NE	NE	NE	NE	-
Borovice lesní	NE	ANO	NE	ANO	BO
Jedle bělokorá	NE	NE	NE	NE	-
Modřín opadavý	NE	ANO	NE	ANO	MD
Smrk ztepilý	NE	ANO	NE	ANO	SM
Tis červený	NE	ANO	NE	NE	-

Doporučená literatura:

- 1) Stromy a keře lesa, Gottfried Amann, nakl. J. Steinbrener Vimperk
- 2) Plody planých a parkových rostlin, Alois Mikula, Přemysl Vanke, SPN
- 3) Klíč k určování dřevin podle pupenů a větvíček, Martin Červenka, Katarína Cigánová, SPN
- 4) Stromy, Průvodce přírodou, nakl. Ikar
- 5) Keře, Průvodce přírodou, nakl. Ikar